

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: INFOLEX (POCA/491/126354)

Organizarea sistemului de învățământ în unele state ale Uniunii Europene (III)

Letonia oferă un drept legal pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari de la vârsta de un an și jumătate. Administrațiile locale sunt obligate să se asigure că toți copiii a căror reședință este declarată pe teritoriul administrativ al municipiului pot avea acces la instituția preșcolară mai aproape de domiciliu. Educația preșcolară pentru copiii în vârstă de 5 și 6 ani este obligatorie.

Învățământul primar și secundar inferior este organizat ca un singur sistem de bază, începând cu vârsta de 7 ani și format din 9 ani de școlarizare obligatorie, constând din 6 ani de învățământ primar și 3 ani de învățământ secundar. Învățământul de bază se termină după clasa a 9-a cu examene finale în limba maternă, matematică, istoria Letoniei și o limbă străină, ceea ce duce la acordarea unui certificat necesar pentru intrarea în învățământul secundar superior.

Educația de bază este definită în art.1 al Legii învățământului (Education law (<https://likumi.lv/ta/en/en/id/50759-education-law>)) ca fiind un nivel educațional în care se desfășoară pregătirea pentru nivelul de învățământ secundar sau pentru activitatea profesională, în care sunt dobândite cunoștințele și abilitățile necesare pentru viața în societate și pentru viața individuală a unei persoane și unde orientarea spre valoare și implicarea în viața publică este dezvoltată.

Iar învățământul secundar este definit ca fiind un nivel educațional în care are loc creșterea multidimensională a unei dezvoltări individuale, intenționate și profunde în educația generală și profesională aleasă în mod intenționat, făcându-se pregătirea pentru studii la cel mai înalt nivel de educație sau activitate profesională și implicarea în viața publică.

Învățământul secundar superior începe la vârsta de 16 ani și se termină la vârsta de 19 ani. Deși învățământul secundar superior nu este obligatoriu, proporția populației cu studii medii superioare este încă ridicată și este peste media europeană (https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/latvia_en).

Diferitele programe de învățământ secundar superior durează între 2 și 4 ani și conduc la diferite niveluri de calificare. Majoritatea programelor vocaționale încep de la nivelul secundar superior și doar câteva școli oferă învățământ vocațional secundar inferior.

Învățământul secundar superior este împărțit în ramura generală și cea vocațională, având și învățământ cu frecvență de zi și învățământ cu frecvență redusă, astfel încât elevii pot alege cea mai potrivită instituție de învățământ secundar superior.

În decembrie 2012, Parlamentul a adoptat Planul național de dezvoltare 2014-2020, care promovează învățământul vocațional secundar superior și are în vedere îmbunătățirea calității formării și a activității profesorilor și formatorilor.

În Olanda, sistemul educațional actual este format din învățământul primar pentru copii cu vârste cuprinse între 4 și 12 ani (aproximativ), învățământul secundar pentru copiii de peste 12 ani și învățământul superior. Începând cu anul 1985, preșcolarii (cei de peste 4 ani) au fost integrați în sistemul școlar general.

Separarea între diferitele tipuri de educație are loc în școala secundară. Începând cu sfârșitul anului, elevii din școala primară dau un test pentru a le fi evaluate competențele la matematică și la limbă. Rezultatele testelor, împreună cu evaluările cadrelor didactice, sunt apoi utilizate pentru a oferi consiliere (care nu este obligatorie) elevilor și părinților lor despre cel mai adecvat tip de școală secundară (<https://www.perfar.eu/policy/education/netherlands>). Astfel, elevii pot alege între:

- frecventarea unui ciclu de 6 ani de învățământ pre-profesional, care poate sau nu să fie urmat de înscrierea în ciclul de învățământ secundar profesional;
- o perioadă de educație generală de 5 ani;
- sau o școală de învățământ preuniversitar de 6 ani.

În prezent, un număr foarte mare de școli oferă aceste programe de învățământ secundar. Toate aceste școli au, totuși, aceleași standarde naționale. Guvernul poate interveni în cazul în care o școală nu îndeplinește aceste standarde și, uneori, a forțat chiar închiderea unei școli. Mai mult, și în ciuda fluxului educațional, există un anumit grad de flexibilitate prin faptul că există mecanisme care să permită elevilor să se transfere în anumite condiții de la învățământul pre-profesional la învățământul general de cinci ani și de la acesta la învățământul preuniversitar de șase ani.

Sistemul educațional din **Portugalia** (https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-education-system-and-its-structure-60_en) este împărțit în patru niveluri secvențiale, începând cu educația preșcolară, un ciclu opțional pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani. Învățământul de bază vine în continuare, cuprinzând 3 cicluri secvențiale:

- primul ciclu de 4 ani (6 - 10 ani);
- al doilea ciclu de 2 ani (10-12 ani);
- al treilea ciclu de 3 ani (12-15 ani).

Învățământul secundar superior este un ciclu de 3 ani pentru persoanele cu vârste între 15 și 18 ani și include șapte tipuri de cursuri:

- cursuri științifico-umaniste,
- cursuri vocaționale,
- cursuri artistice specializate,
- cursuri cu programe specifice (știință-tehnologie),
- cursuri de educație și formare,
- cursuri de ucenicie,
- educație secundară recurentă.

În Spania, sistemul educațional oferă următoarele studii: învățământul preșcolar, învățământul primar, învățământul secundar obligatoriu, bacalaureatul, formarea profesională, educația adulților și învățământul universitar. De asemenea, sunt oferite educație lingvistică, artistică și sportivă, care sunt considerate educație specializată.

Legea învățământului din 2006 (Organic law of education nr. 2/2006 (https://planipolis.iiep.unesco.org/sites/planipolis/files/ressources/spain_loe_eng.pdf)) și Legea din 2013 privind îmbunătățirea calității educației (Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa, (https://planipolis.iiep.unesco.org/sites/planipolis/files/ressources/spain_lomce.pdf)), care o modifică reprezintă normele de bază care guvernează în prezent sistemul educațional și definesc structura acestuia. Structura sistemului de învățământ spaniol este următoarea:

Învățământul preșcolar nu este obligatoriu și este organizat în două cicluri: primul durează până la 3 ani și al doilea, care este gratuit, de la 3 la 6.

Învățământul primar și învățământul secundar obligatoriu acoperă 10 ani de școlarizare, obligatorii și fără costuri pentru toți elevii. Învățământul primar este primul nivel obligatoriu al sistemului de învățământ și acoperă 6 ani, între 6 și 12 ani. Legea din 2013 privind îmbunătățirea calității educației a introdus la final evaluarea individualizată a elevilor.

Învățământul secundar cuprinde:

- învățământul secundar obligatoriu, a doua și ultima etapă obligatorie pentru elevii cu vârste cuprinse între 12 și 16 ani,
- bacalaureatul care durează doi ani, între 16 și 18 ani,
- formarea profesională de bază pentru elevii cu vârsta cuprinsă între 15 și 17 ani care au absolvit cu succes primul ciclu de învățământ secundar obligatoriu,
- formare profesională intermediară, ultimele trei fiind niveluri neobligatorii.

Organizarea sistemului de învățământ public preuniversitar din **Suedia** include (https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-and-governance-80_en):

- învățământ preșcolar (*förskolan*).
- clasa preșcolară (*förskoleklassen*). Aceasta este obligatorie din 2018 pentru toți copiii din anul în care împlinesc 6 ani.
- școala obligatorie (*grundskolan*) începe la vârsta de 7 ani și se termină la vârsta de 16 ani.
- școala secundară superioară (*gymnasieskolan*) este formată din 18 programe naționale și cinci programe introductive (*introduktionsprogram*) pentru elevii care nu sunt eligibili pentru un program național. Printre programele naționale se numără 12 programe vocaționale (*yrkesprogram*) și 6 programe de pregătire pentru învățământul superior (*högskoleförberedande program*). Elevii încep de obicei gimnaziul la vârsta de 16 ani și își termină studiile secundare superioare la vârsta de 19 ani. Elevii care nu au terminat școala secundară superioară pot frecventa învățământul municipal pentru adulți (*kommunal vuxenutbildning, Komvux*) sau liceele populare (*folkhögskola*).

- învățământ pentru elevi cu deficiențe intelectuale grave (*särskolan*)
- școli pentru elevi cu deficiențe de auz (*specialskolan*);
- școala saami (*sameskolan*) pentru elevii vorbitori ai limbii saama.

În mod normal, copiii sunt plasați în școala din apropierea casei; cu toate acestea, părinții pot alege o altă școală, fie municipală, fie o școală independentă, finanțată de granturi. Autoritatea administrativă locală suportă costul școlarizării elevului, indiferent de școala pe care părinții o aleg, dar nu are obligația de a plăti pentru transportul la o altă școală decât cea propusă de administrația locală. Modul în care părinții pot alege școli, precum și administrarea acestor opțiuni diferă în fiecare localitate. Astfel, în unele localități toți părinții trebuie să aleagă în mod activ școala, înainte de începerea anului școlar, în altele, copilul este plasat într-o școală și apoi părinții pot aplica pentru un loc într-o școală diferită, dacă doresc acest lucru. Dreptul la alegerea școlii nu garantează existența unor locuri disponibile în școala aleasă; școala poate fi plină, iar administrația locală poate avea și alte restricții, cum ar fi prioritatea pentru copiii care locuiesc mai aproape de școală sau pentru frații elevilor. Dacă alegerea școlii creează probleme financiare sau organizaționale majore pentru autoritatea locală, ea poate fi, de asemenea, refuzată.

Deciziile privind plasamentele școlare nu pot fi atacate, invocând că motivele pe care se bazează decizia nu sunt corecte, de ex. că principiul proximității nu a fost aplicat corect. De asemenea, elevii nu pot fi excluși din școala obligatorie, deoarece prezența este obligatorie și un drept prin lege.

Cel mai adesea, profesorul de clasă predă toate disciplinele în clasele 1-3, dar pot exista profesori specializați în anumite discipline, cum ar fi muzica și educația fizică. În clasele 4-5 elevii întâlnesc adesea profesori noi, iar profesorii de specialitate predau limbi străine (suedeză și engleză) și matematică, precum și meserii, sport și sănătate, artă și muzică. Din clasele 6-7, elevii se mută adesea la o școală mai mare. Profesorii orientați spre anii de vârf ai școlii obligatorii sunt specializați în două sau trei discipline. Numărul de elevi per profesor sau de elevi într-o clasă nu este reglementat la nivel național.

Nivelurile sistemului educativ (https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/magyarorszag/C3%Alg/organisation-education-system-and-its-structure_en) din **Ungaria** cuprind creșa (*bölcsöde*) o instituție de îngrijire a copiilor cu vârsta cuprinsă între 20 de săptămâni și 3 ani și asigură îngrijire și dezvoltare profesionistă, apoi grădinița (*óvoda*) oferită pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani și obligatorie de la vârsta de 3 ani.

Învățământul de bază este organizat în școlile cu structură unică de 8 clase care cuprind învățământul primar și învățământul secundar inferior. Învățământul primar cuprinde clasele 1-4, în timp ce învățământul secundar inferior cuprinde clasele 5-8. Cu toate acestea, școlile din învățământul secundar superior pot, de asemenea, să ofere programe secundare cuprinzând niveluri inferioare, care acoperă clasele a 5-a până la a 12-a sau clasele a 7-a până la a 12-a. Completarea cu succes a clasei a 8-a oferă calificarea de bază. După terminarea școlii de bază, elevii pot continua studiile într-o școală secundară superioară: în școli secundare generale, școli vocaționale secundare superioare, școli profesionale sau școli profesionale speciale.

Școlile secundare generale asigură educația generală și pregătesc elevii pentru examenul de absolvire a învățământului secundar, care este condiția prealabilă pentru admiterea în învățământul superior. Școlile profesionale secundare oferă educație generală și pre-profesională, pregătesc pentru examenul de absolvire a învățământului secundar și oferă programe postliceale non-terțiar. Școlile profesionale oferă educație generală, pre-profesională și profesională și pot oferi, de asemenea, educație generală secundară inferioară pentru cei care nu au terminat școala de bază. Elevii își pot continua studiile pentru a obține un certificat de examen general de școală generală după terminarea programului lor profesional.

Examenle de admitere la școlile secundare superioare sunt organizate la nivel central. Elevii care nu au fost admiși la nici o școală secundară superioară sau nu pot să-și termine clasa a 8-a, dar sunt încă de vârstă școlară pot participa la un „program punte” care îi pregătește să continue studiile într-o școală profesională. Acest program durează un an și îi ajută pe elevi să se alăture educației secundare superioare, educației profesionale sau să intre în câmpul muncii, precum și să obțină cunoștințele necesare pentru a începe o viață independentă.

Expert media Florin FĂINIȘI

INFOLEX
POCA/491/126354
www.infolex.snsr.ro

